

STATYBA

Laikraštis statybininkams ir ne tik jiems

Leidžiamas nuo 1988 m. rugpjūčio 12 d. Nr. 3 (434) 2019 m. kovo 15 d., penktadienis

Valstybė ir atsakomybė

Alfonsas JARAS, Lietuvos statybininkų asociacijos viceprezidentas, AB „Montuotojas“ generalinis direktorius

Šį kartą savąsias mintis norėčiau paskirti labai svarbiam mūsų valstybės įvykiui – **Prezidento rinkimams**. Valstybės vadovas itin reikšmingas asmuo ne tik savam kraštui, bet pagal jį daug kas sprendžia apie Lietuvą ir kituose pasaulio kraštuose. Šiais metais pažymime 100-mečio sukaktį nuo pirmojo Lietuvos prezidento – Antano Smetonos išrinkimo. Prabėgo daug metų, pasikeitė žmonių kartos, bet

nepranyko prasminga sąvoka – **Smetonos laikai**. Nesunku suprasti, kad tas istorinis laikotarpis buvo sunkus Lietuvai dėl įvairių tarptautinių įvykių, tačiau išmintinga Prezidento veikla suteikė galimybę padaryti daug reikšmingų darbų ekonomikoje, kultūroje, mene, valstybės gynyboje.

Lietuva – nedidelė valstybė, todėl vadovavimas šaliai turi reikšmingą įtaką ir dabarties ekonomikai, įvairioms verslo struktūroms, kultūrai ir mokslui.

Vadovas – tai žmogus, į kurį lygiuojasi kolektyvas įmonėje; pavyzdingas tėvas – tai žmogus, į kurį su pagarba žvelgia šeima; sumanus vadovas mokykloje reiškia, kad jo žodžio klausys ne tik mokytojų kolektyvas, bet jį laikys pavyzdžiu ir moksleivija. Tokių pavyzdžių dabarties gyvenime galima rasti labai daug, todėl norėčiau akcentuoti, kad **valstybės valdyme nereikšmingų dalykų niekada nebūna**. Vis dėlto, visuomenėje daug nerimo dėl vadovavimo spragų įvairiose gyvenimo srityse. Akivaizdu, kad per keletą pastarųjų dešimtmečių mūsų valstybėje taip ir nebuvo sukurta aiškos strategijos, kokios pagrindinės raidos kryptys turėtų būti Lietuvoje. Su nerimu kalbame apie kūrybingiausios žmonių kartos išvykimą iš gimtojo krašto, sunkiai sprendžiamus klausimus Lietuvos kaime, nemažėjančią socialinę atskirtį tarp įvairių visuomenės sluoksnių. Neturiu tikslo vardinti įvairių negerovių sąrašo. Mano nuomone, daug svarbiau pamatyti tai, kas Lietuvoje padaryta gerai, o gal net ir labai gerai. Už gerą kūrybingą darbą žmogus privalo sulaukti padėkos žodžio, įvairaus paskatinimo ir savaime suprantama materialaus atlygio, kaip dabar įprasta sakyti – gyventi oriai.

Nėra gera valdymo praktika, kada keičiantis bet kurio lygio vadovui, pradeda ieškoti neigiamų praeities darbų. Svarbiau yra numatyti gerą ateities kryptį ir vardan tokio tikslo turėtų būti skiriamos įvairių vadovų pastangos. Su pavasario atėjimu, gamtos atbudimu gražieji mūsų beržai dovanoja žmonėms nuostabų gėrimą – **sulą**. Mano svarbiausias siūlymas yra toks: esant neaiškiems ir sunkiai sprendžiamiems klausimams, susėsti prie bendro stalo, prie sulos taurės, ištiesti vienas kitam draugišką ranką ir geranoriškai palinkėti sau ir kitiems, kad rastume tokius sprendimus, kurie būtų naudingi valstybei, įmonei, šeimai ir kiekvienam žmogui. Ir dar vienas labai svarbus mano palinkėjimas, kad **valstybės vadovai su didele atsakomybe ir dėmesiu žvelgtų į savo kraštą ir padėtų rasti tokius sprendimus, kurie mūsų ateitį padarytų gražesnę ir prasmingesnę**.

Taip norėčiau užbaigti savuosius palinkėjimus, artėjant svarbiems valstybės įvykiams, nes nesu nei politologas, nei naujienų apžvalgininkas, nei turintis teisę apibendrinti kitų išsakytas mintis, bet esu pilnateisis mūsų šalies pilietis, turintis pilną teisę išreikšti savo mintis, norėti, kad visiems Lietuvoje būtų gera gyventi, džiaugtis ir didžiuotis, kad gyvename Lietuvoje.

Metro. Kas pirmas?

Juozas ZYKUS, piliečių asociacijos „Metro sąjūdis“ valdybos pirmininkas

Pasaulio patirtis rodo, kad **ilgiausiai trunkantis ir brangiausiai kainuojantis metro statybos etapas yra politinis apsisprendimas**. Daugelyje pasaulio miestų tai trunka apie trisdešimt metų.

Apie Vilniaus metropoliteną statybą diskutuojama daugiau nei 40 metų. Kaune irgi yra vienas kitas garsiai pamąstantis apie galimybę planuoti metro.

Tuo tarpu Klaipėda svarsto, ar neverta atkurti maždaug prieš 100 metų išardyto tramvajaus,

nors daugelis pasaulio miestų šios gatvės transporto priemonės atsisako.

Dėl metropolitenų Lietuvos miestuose statybos centrinės politinės valdžios lygiu apsisprendimas pasiektas. Po penketo metų svarstymo ir taisymų, pernai **Seimas priėmė Metropoliteną įgyvendinimo įstatymą**, kuriuo nustatė tokios viešojo transporto sistemos įgyvendinimo tvarką. Įstatymas numato, kad miestas, norintis turėti tokią sistemą, privalo ją planuoti ir suteikti teisę privačioms verslo struktūroms savo lėšomis ją įgyvendinti.

Šiuo metu mūsų didžiųjų miestų valdžia formuojama. Kadangi didmiesčiuose didėja automobilių spūstys ir su jomis susijusi oro tarša, naujai išrinktos miestų tarybos turės apsispręsti.

Susisiekimo ministerijos užsakymu Vilniaus Gedimino technikos universiteto mokslininkai suskaičiavo, kad 2007 metais Vilnius, Kaunas ir Klaipėda automobilių spūstyse patyrė **2735,0 mln. eurų** nuostolių.

Kyla klausimas, kurio miesto valdžia pirmoji atsisakys vieno milijono gyventojų normatyvo ir įpareigos planuotojus savo mieste numatyti metro trasas. Toliau metropoliteną įgyvendinimas bus privačių verslo struktūrų reikalas.

Tikėtina, kad pirmasis šio reikalo gali imtis iš verslo struktūrų atėjęs Kauno meras Visvaldas Matijošaitis.

Nors Vilnius labiausiai pribrendęs metro statybai, tačiau sostinės kandidatai į merus pirmenybę atiduoda vaikščiojimui pėsčiomis ir susisiekimui paspirtukais bei dviračiais, todėl planuoja tik šaligatvių ir dviračių takus. Jeigu Kauno valdžia suplanuotų ir įgyvendintų metro trasą nuo miesto centro iki „Rail Baltica“ geležinkelio trasos ir Karmėlavos oro uosto, Kaunas taptų Lietuvos vartais į pasaulį. Nutiesus į tą patį tašką greitojo geležinkelio liniją iš Vilniaus, Karmėlava taptų Lietuvos „bamba“, t.y. transporto mazgu, iš kurio būtų galima tiek skristi, tiek važiuoti įvairiomis kryptimis.

Reikia tikėtis, kad Helsinkio ir Talino greitojo geležinkelio jungtis po Baltijos jūra užgaus mūsų valdžios ambicijas ir paskatins ryžtis pradėti planavimo darbus, sujungiant du didžiausius mūsų miestus, nes tai apie dešimt kartų pigesnis ir lengviau įgyvendinamas projektas.

DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA 2019

Vasario 14 dieną Kaune, viešbutyje *Park Inn* įvyko konferencija darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais (tokia pati konferencija įvyko ir Vilniuje). Į ją atvyko darbuotojų saugos specialistai, asmenys, atsakingi už darbuotojų saugą ir sveikatą, įmonių vadovai, personalo tarnybų atstovai, įvairių kitų sričių specialistai. Kaune dalyvaujančiųjų skaičius buvo apie pusę tūkstančio.

Norime trumpai pateikti medžiagą apie svarbiausius klausimus, kurie buvo nušviesti konferencijos eigoje.

Dr. Vilius MAČIULAITIS, darbo teisės ekspertas, „iLaw“ advokatas, skaitė pranešimą tema „Darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) praktikos vystymosi tendencijos darbo santykių reguliavimo kontekste, praktinės išvalgos“. Buvo pateikta įdomi medžiaga apie tai, kad verslo samdomas darbuotojas, o taip pat ir įmonės vadovas, yra labai glaudžiam ryšyje. Žmonės turi žinoti, ką jie gali patys padaryti dėl savo saugos ir sveikatos, bei ką turi nuveikti darbdavys. Bet kuriuo atveju, esminis momentas yra nustatyti, kas atsakingas už darbuotojų saugą ir sveikatą. Lietuvoje yra apie 100 000 įmonių, todėl galvoti, kad saugos klausimus gali spręsti kas nors iš šalies, yra nelogiška. Įmanomos įvairios klaidos, kurios ypač pasimato tuomet, kai įvyksta nelaimingas atsitikimas. Teisinės institucijos tokiais atvejais privalo siekti nustatyti atsakomybės ribas. Tik tokiu atveju gali būti išsiaiškinta, kokia žala padaryta nukentėjusiajam ir kas ją turi atlyginti.

Darbuotojų saugos ir sveikatos funkcijos gali būti deleguotos įvairiems specialistams, tačiau tai turi būti įforminta dokumentais ir nubrėžta konkrečios atsakomybės riba.

DSS principas-prevencija. Šiuo tikslu vyksta įvairūs mokymai, profesinės rizikos vertinimai, dėmesys skiriamas darbo kultūrai ir kitiems klausimams. Net ir be papildomų aiškinimų nesunku suprasti, kad iš tinkamo darbuotojų saugos reikalavimų įgyvendinimo naudą turi visos darbo procese dalyvaujančios šalys, t. y. darbdavys ir darbuotojas.

Teisiniu požiūriu reikia žinoti, kad darbdavio įgaliotas asmuo, kuris dėl savo tarnybinės padėties ar specialių įgaliojimų yra atsakingas už darbuotojų saugą ir sveikatą, prisiima atsakomybę pagal visus galiojančius normatyvinius DSS reikalavimus.

Sudėtingesnis klausimas kai keli darbdaviai vykdo darbus kokiame nors viename objekte. Tokiu atveju taip pat iš anksto turi būti numatytos atsakomybės ribos dėl darbuotojų saugaus darbo užtikrinimo.

Jolita GEROJIMĖ, UAB „GIRTEKA“ personalo procesų ir administravimo skyriaus vadovė, paaiškino, kaip įmonėse iš anksto turi būti pateikta informacija apie saugią evakuaciją tuo atveju, jeigu kyla pavojaus grėsmė. Tai ypač susiję su pavojais gaisro atveju. Tinkamas būdas šiam procesui įgyvendinti yra įvairūs mokymai.

Raimedas BURBA, DSS ekspertas, UAB „Tuvlita“ konsultavimo tarnybos direktorius, kalbėjo apie profesinės rizikos vertinimą. Esminis klausimas, ar yra įmonėje sukurta sistema, nurodanti, kur ir kokie galimi didžiausi pavojai. Tokius rizikos vertinimus tikslinga daryti įvairiuose darbo baruose etapais mėginant sukurti įvairias konkrečias situacijas.

Marius BARTNINKAS, Kauno apygardos teismo teisėjas, kalbėjo apie atsakomybę dėl darbuotojų saugos ir sveikatos pažeidimų. Atsakomybės esminis momentas, kad visais atvejais atsakomybės objektas yra fizinis asmuo bei įmonė. Pagal esamą praktiką visais atvejais atsakomybę priskiriama įmonės vadovui, todėl itin svarbu, kad būtų tinkamai sutvarkyta dokumentacija, kas konkrečiai yra atsakingas už darbuotojų saugą ir sveikatą. Atsakomybė gali būti perkelta ir kitam konkrečiam asmeniui, bet tik tuo atveju, kada tai yra tinkamai teisiškai įforminta.

Agnė STONKEVIČIŪTĖ UAB SDG, profesinės sveikatos specialistė, kalbėjo apie sveikatos stiprinimą darbe, pagrindinį

Konkurso organizatorius Genadijus Laškovas.

dėmesį skiriant aktyvioms darbo pertraukoms. Gera sveikata – tai didelis asmeninis turtas ir jį turėti yra kiekvieno specialisto pareiga. Fizinis aktyvumas – viena iš svarbiausių dalykų norint išlaikyti gerą sveikatą. Įvairūs tyrimai rodo, kad tai sudaro apie pusę visų veiksmų, lemiančių gerą žmogaus sveikatą.

Pamokančia žinia apie sveikatą gali būti įžymaus mąstytojo Sokrato mintis: „Sveikata dar ne viskas, bet be sveikatos viskas yra niekas.“

Genadijus LAŠKOVAS, UAB „Verslo Aljansas“ vadovas. Jis įdomiai aiškino apie įvairias teises kolizijas, kurios aiškiai pasimato tais atvejais, kai tenka spręsti įvairius ginčus. Pavyzdžiui, kiek kilogramų leidžiama kelti įvairiose valstybėse moterims ir vyrams? Lietuvoje vyrams galima kelti 30 kg, o Didžiojoje Britanijoje – 25 kg. Moterų rankomis keliamas krovinys: Lietuvoje 10 kg, Didžiojoje Britanijoje – 16 kg.

Svarbus klausimas – pirmosios pagalbos teikimas. Tenka atsakyti į klausimą, ar privaloma tokius užsiėmimus lankyti, bei kas ir kaip tokias žinias turi teikti.

Lengvai gali būti pažeidžiamos taisyklės, kada eina kalba apie darbuotoją, kuris dirba kabamajame įrenginyje. Tokiais atvejais saugoti sveikatą ir gyvybę pasidaro sunkiau, bet būtina.

Mirolanda TRAKUMAITĖ, OVC CONSULTING vyr. konsultantė, pasakojo, kaip kokybiškai pailsėti ir pasikrauti energijos savaitgalio metu. Kiekvienas žmogus turi tam tikrą

/Nukelta į 2psl./

Konferencijos bendras vaizdas.

DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA 2019

/Atkelta iš 2 psl./

įpročių ratą ir natūralu, kad kartais iš šio rato išeiti labai sunku, todėl tenka atsakyti į klausimą, ar žmogus yra geroje bičiulystėje su žodžiu **STOP**. Daugeliui dabarties specialistų laisvalaikis neatskiriamas nuo informacinių technologijų, tuo tarpu tinkamas poilsis yra būtinumas prasimanyti tokią veiklą, kurioje nebūtų nei kompiuterio, nei kitokių panašių užsiėmimų. Kitaip tariant, tenka kontroliuoti laiką ir jį paskirstyti įvairiems tikslams. Labai teigiamas dalykas, jeigu žmogus randa tokią veiklos sritį, kuri jam gerai sekasi ir kuomet žmogui tai neša vidinę ramybę ir gerą nuotaiką. Tačiau įmanomi ir kiti atvejai, kuomet žmogus, siekdamas ką nors pakeisti, susiduria su kasdienybe, kurioje jam atrodo, **kad viskas yra ne taip**.

Vienas svarbiausių kokybiško poilsio elementų yra miegas. Būtent pernelyg dažnas neišsimigojimas ir gali būti pagrindinė sąlyga to, kad žmogui viskas atrodo ne taip.

Tenka atidžiai svarstyti, su kokiais žmonėmis ir kiek laiko tenka praleisti, kad žmogus galėtų pasakyti, jog jam tai teikia poilsį. Savaimė suprantama, kad įprasti laisvalaikio leidimo būdai – knyga, poezija, sportas, opera, teatras ir kita – dar niekam niekada neatnešė žalos, tuo tarpu užsitiesusi „draugystė“ su kompiuteriu gali turėti pasekmių sveikatai, nuotaikai, energijai, nuovargiui.

Birutė PĖSTININKĖ, teisininkė. Pastaruoju metu daug dėmesio skiriama asmens duomenų, kurie yra susieti su sveikata, saugojimui. Kai kurių duomenų be žmogaus sutikimo negalima viešai skelbti. Galima sakyti, kad baigtinio sąrašo apie žmogaus asmeninius duomenis niekada nebus, nes net žmogaus balsas yra jo asmeninė charakteristika. Tikslas siekimas nebūtinai gali būti susietas vien tik su asmeninėmis savybėmis, nes, kaip rodo praktika, žmogus gyvena ir veikia kaip tam tikro kolektyvo narys.

Agnė RAUDELIŪNIENĖ, 3M LIETUVA darbo saugos produktų specialistė, įdomiai kalbėjo apie garsą ir triukšmą bei jų poveikį gyvenimo kokybei. Pasaulis yra pilnas visokių garsų, tačiau ne visi garsai žmogui yra kenksmingi. Pavyzdžiui, tiksintis laikrodis duoda 20 decibelų triukšmą, bet tai nėra kenksminga, tuo tarpu motociklas sukelia 100 decibelų triukšmą. Įvairi gamybinė aplinka be triukšmo yra neįmanoma, todėl darbdavys privalo užtikrinti darbuotojų apsaugą nuo jo. Tačiau daug ir tokių atvejų, kai darbuotojas sąmoningai nenešioja apsauginių priemonių, nes tai jam sukelia tam tikrus nepatogumus. Teorija ir praktika yra įrodžiusi, kad gerai vertintini tokie atvejai, kuomet sudaromos sąlygos turėti **tylos minutes**.

Egidija TALALIENĖ, psichologė, psichoterapeutė, kalbėjo apie tai, kad kiekvienas žmogus turi žinoti, jog jis turi išminties, ir tik ji gali padėti susiorientuoti, tartum greittelyje, kad nebūtų viršytas greitis ir nepakliūtų į nelaimę. Žmoguje turi gyventi autopilotas, kuris ir padėtų susiorientuoti, kada ir ką tikrai reikia daryti, o kada ir ko daryti negalima. Kitaip tariant turi būti

Konkurso nugalėtojai.

Konkurso žiuri.

formuojama naudingų įpročių visuma, kuriuos galima pavadinti „mintys patogiam kūnui“. Pasaulyje praėjusiais metais plačiai nuskambėjo atvejis, kai moksleiviai buvo atskirti kalno oloje ir ilgai negalėjo iš jos išeiti. Tokiu atveju juos gelbėjo jų mokytojas, puikus psichologas, kuris sugebėjo juos nuteikti gyvenimui ir būsimam išlaisvinimui. Tokių pavyzdžių gyvenime yra daug ir įvairių.

Apibendrinant šią konferenciją galima tvirtai pasakyti, kad ji padėjo žmonėms ne tik įgyti teorinių žinių, bet pamatyti ir pažinti darbuotojų saugos ir sveikatos problemų sprendimus įvairiose įmonėse.

Konferencija buvo gerai organizuota, pranešėjai tiksliai laikėsi išankstinio reglamento ir kiekvienam pusvalandžiui pasibaigus dalyviai galėjo pereiti į vieną iš trijų salių ir ten išklausti iš anksto pasirinktą temą. Konferenciją baigiant buvo apdovanoti DSS konkurso „**Mąstyti ir dirbti saugiai**“ laimėtojai. Kiekvienam konferencijos dalyviui buvo įteiktas plakatų rinkinys darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.

Maloniai nuteikė ir trumpos kavos pertraukėlės bei konferencijos fojė veikę stendai, kuriuose buvo demonstruojama saugaus darbo įranga, apranga, avalynė ir kiti reikmenys.

Girdėjosi konferencijos dalyvių apibendrinimas: „**Ačiū organizatoriams, iki pasimatymo ateityje.**“

Konferencijoje dalyvavo ir spaudai medžiagą parengė:

Asta DEREVIANKO,
darbuotojų saugos ir sveikatos specialistė
ir **Juozas ŠALČIUS**

Nuotraukos Vido Ambrozios

Prieš 160 metų pradėti kasti Panerių ir Kauno tuneliai

1859 m. sausio 28 d. pradėtas kasti Panerių (Vilniaus) 430 metrų ilgio tunelis. Baigtas tų pat metų gruodžio 8-ąją. Jo autorius inž. Stanislovas Kerbedis.

S. Kerbedis gimė 1810 m. kovo 9 d. Naudvaryje (dabartinio Panevėžio Naujamiesčio seniūnija) dvarininko Valerijono Kerbedžio šeimoje, mokėsi Panevėžio pijonų vienuolyno mokykloje, vėliau Kauno ir Varšuvos gimnazijose.

Sulaukus 16 metų įstojo į Vilniaus universitetą, o 1928 m. persikėlė į Peterburgo susisiekimo kelių inžinierių korpuso institutą ir jau 1830 m. praktiką atliko kasant Ventos kanalą, kuris per Ventą ir Dubysą turėjo sujungti Baltijos jūrą su Nemunu.

1831 m. baigęs mokslus įgijo poručiko laipsnį, išvyko stažuotis į užsienį. Buvo Paryžiaus kelių ir tiltų mokyklos, Britų mokslų asociacijos Niukastlyje klausytoju, Belgijos, Olandijos, Vokietijos, Austrijos, Šveicarijos geležinkelio tiesimo darbų stebėtoju.

1842 m. pagal S. Kerbedžio projektą pradėtas statyti 8 angų (viena jų suveriamą) tiltas per Nevą Peterburge, jam vietą parinko caras Nikolajus I. Jis turėjo nuo Kriukovo kanalo atsiremti į Vasilijaus salą. Jis baigtas 1850 m. lapkričio 11 d.

Už šį projektą caras apdovanojo S. Kerbedį Šv. Vladimiro III laipsnio ordinu, o Rusijos mokslų akademija išrinko jį nariu korespondentu.

Būtinumas kasti Panerių ir Kauno tunelius susijęs su 1854 m. rudenį S. Kerbedžiui pavestu sudaryti techninį projektą sujungti Peterburgas-Varšuva geležinkelį su Karaliaučiaus geležinkeliu. Už šį projektą Prūsijos vyriausybė jį apdovanojo Raudonojo erelio II laipsnio ordinu.

Tiesiant geležinkelį susidurta su būtinumu kasti Panerių ir Kauno tunelius. 1859 m. gegužės mėn. pradėtas kasti 1280 m. ilgio Kauno tunelis.

Už vadovavimo darbus tiesiant geležinkelį į Peterhofą ir Krasnoje selo Rusijos mokslų akademija išrinko jį savo garbės nariu.

1861 m. S. Kerbedis skiriamas Lenkijos geležinkelio viršininku, projektavo Gonpy tiltą per Vyslą.

Nuo 1874 iki 1883 m. dalyvavo vykdamas Marijos vandens kelio sistemos rekonstrukcijoje jungiant Volgą su Baltijos jūra.

1889 m. 60-mečio proga jam suteiktas Peterburgo Susisiekimo kelių instituto garbės nario vardas.

Iškilmų metu jam padovanotas aukso medalis su jo atvaizdu.

Mirė 1899 m. balandžio 19 d. Varšuvoje, ten ir palaidotas.

Doc. A. GLUOSNIS

Parengta pagal K. Dobkevičiaus medžiagą „S. Kerbedis – įžymus Europos inžinierius“

EKONOMIKA

Ar einame uždaro ekonomikos ciklo keliu?

**Marytė RASTENYTĖ,
soc. m. doc., ekonomikos ekspertė**

Pokyčiai verslo modelyje iššaukia būtinumą aktyvių inovacinių veiksmų. Inovaciniais veiksmais suprantamos visos priemonės, padedančios pasiekti tos pačios gamybos arba kitos veiklos apimtį, mažiau sunaudojant išteklių, arba padidintos gamybos ir veiklos apimtį, sunaudojant tiek pat išteklių. Išteklių suprantame visas kapitalo rūšis, tai yra materialinius, darbinus ir finansinius išteklius.

Su gamybos ir kitos veiklos plėtra susietas darbas yra glaudžiai siejamas su sąnaudų racionalizavimu per masto ekonomiją. Dabar pagrįdę grindžiamos didelės gamybos arba veiklos apimtys poreikiu gaminti didelius produkcijos kiekius arba teikti didelių apimčių paslaugas, kad būtų galima sumažinti sąnaudas vienam pagamintam produkcijos vienetui arba vienai suteiktai paslaugai. Sąnaudų masės racionalizavimas yra neišvengiamas kasdieninės veiklos reiškinys, reikalaujantis pastovių papildomų pastangų, kad būtų išlaikomas įmonių pelningumas. **Racionalizavimas reiškia pastovų orientavimąsi į mažėjančias išlaidas vienam produkcijos vienetui arba paslaugai.** Ypatinę svarbą šiandien įgyja valdymo sektoriuje sąnaudų mažinimas ir jų panaudojimo racionalizavimas.

Visos ekonominės veiklos pagrindas yra „daryti daugiau, geriau ir greičiau, sunaudojant mažiau išteklių“ visų rūšių: darbinų, materialinių ir finansinių. Daryti tiek, kad tam tikroje vietoje, tam tikru laiku maksimaliai atitiktų poreikį, bet nebūtų pertekliaus verčiamo atliekomis dėl nerealizuotų laiku prekių arba suteiktų paslaugų.

Ekonomika nuo verslo skiriasi tuo, kad ekonomikai rūpi tik racionalus išteklių panaudojimas, o verslas visada apima ir vertės sukūrimą klientams bei įmonės inovacinės galios plėtrą. Praktiniame gyvenime švytuoklės principas padeda labai lengvai pereiti nuo vieno kraštutinumo prie kito nepakankamai įvertinant vertės

racionalizavimo reikšmę, ilgalaikio pelningumo požiūriu. Spartaus veiklos augimo laikotarpiais apie racionalizavimo būtinybę dažnai pamirštama. Kada prarandama pusiausvyra tarp prekės ar paslaugos teikėjo ir vartotojo, tada būtinai nusveria viena pusė, tai yra arba gamintojas, arba vartotojas. Dabartinis ūkininkavimo modelis sudaro prioritetus gamintojui arba paslaugos teikėjui palyginus su vartotoju. Dažnai vartotojas išgyja trumpalaikio naudojimo, tačiau brangias prekes, kurias keičiant į naujas, bet brangesnes, mažina galimybes apsirūpinti kitais vartojimo reikmenimis ir racionaliau tenkinti savo poreikius.

Operatyvinis veiksmingumas yra susijęs su išteklių valdymu kasdienėje veikloje. Jis yra nuolatinio racionalizavimo sinonimas, išreiškiantis, kaip veiksmingai mes išnaudojame kompetencijos struktūrą, įrenginius, pastatus ar bet ką, su kuo dirbame. Siekiant operatyvinio veiksmingumo, dažnai iškyla problema, susijusi su tuo, kad ne visada atkreipiamas dėmesys į savo kompanijos strateginius tikslus ir *kliento suvokiamą vertę*. Kas vartotojo požiūriu yra naudingiau, kai daugiabutis gyvenamasis namas statomas plyno lauko investicijos principu naujame mikrorajone, ar, kai atnaujinamas jau esamas namas, kuris turi inžinerinius tinklus, kelius ir privažiavimus bei klasterizuotą visą infrastruktūrą. Juk kompaktiškai gyvenantiems žmonėms svarbu, kaip arti yra mokykla, vaikų darželis, prekybos tinklas, buitinių paslaugų įmonės bei būsimos darbo vietos.

Produktyvumas kasdienėse operacijose dažnai neatitinka vertės klientams lygmenį. Pastebimas skirtumas tarp gamybinės kainos ir realizacinės kainos, kuria klientas prekę arba paslaugą išgyja. Tai yra apsunkinimas ir iššūkis, kuris liečia pačią verslininkystės esmę, nes verslininkystė yra menas, atsižvelgiantis į kliento suvokiamą vertę ir racionalų išteklių panaudojimą bei suformuojantis optimalų balansą, kuris būtų naudingas ilgalaikiai verslo plėtrai.

[Nukelta į 6 psl.]

Prienų krašto muziejuje atidarytos naujos ekspozicijos „Aukšto skrydžio žmonės“

Vasario 22 dieną Prienų krašto muziejuje buvo atidarytos naujos ekspozicijos „Aukšto skrydžio žmonės“. Aštuonios naujos ekspozicijos: „Pšmeneckų namo istorija“, „Akiplėša“ (skirta J. Zdebskiui), „Atviras muziejininko kabinetas“, „Miesto istorija“, „Literatūriniai Prienai“, „Krašto šviesuoliai“, „Sklandytuvų istorija“, „Išėjo broliai“ yra skirtos supažinti su Prienų rajono istorija, kultūra, žymiais žmonėmis.

Ekspozicijos atnaujintos įgyvendinant projektą „Prienų krašto muziejaus modernizavimas“. Projektą finansavo Europos regioninės plėtros fondas ir Prienų rajono savivaldybė, įgyvendino – UAB „TerraMedia“.

Iškilminga šventė prasidėjo simboliškai – į susirinkusiuosius, rašytojo **Justino MARCINKEVIČIAUS** žodžiais, kreipėsi muziejaus direktorės pavaduotojas ūkio reikalams **Leonas SAKALAVIČIUS**. Jis perskaitė rašytojo kalbą, sakytą Prienų krašto muziejaus atidarymo metu 1995 metais. Muziejaus direktorė **Lolita BATUTIENĖ** kartu su Prienų rajono savivaldybės meru **Alydu VAICEKAUSKU** perkirpo juostelę, pakviesdami visus apžiūrėti naujų ekspozicijų. Atnaujintas erdves pašventino Prienų parapijos klebonas **Jonas BALIŪNAS**.

Iškilmingoje šventėje dalyvavo daugiau nei šimtas svečių, tarp kurių Prienų kraštiečiai – partizanų Lukšų artimieji, poeto Justino Marcinkevičiaus dukra Ramunė, rašytojo Vytauto Bubnio žmona Elena Kurklietytė, prie ekspozicijos įgyvendinimo prisidėję žmonės.

Susirinkusieji svečiai smalsiai apžiūrėjo ekspozicijas, išbandė infoterminaluose pateiktas viktorinas. Renginyje dalyvavusi rašytoja E. Kurklietytė pasidžiaugė, moderniomis ekspozicijomis. Ypatingai patikusi „Literatūrinių Prienų“ ekspozicija, kurioje didelis dėmesys skirtas V. Bubniui. Joje galima pamatyti rašytojo sukauptas antikvarines knygas, tėvo dovanotą piniginę. Taip pat susipažinti su rašytojo pomėgiu kurti skulptūreles iš medžio žievės.

Ekspozicijoje didelis dėmesys skirtas rašytojui J. Marcinkevičiui – yra dalinai atkurtas darbo kabinetas. Eksponuojami memorialai daiktai yra iš J. Marcinkevičiaus buto Vilniuje. Chronologiškai pristatomi pagrindiniai kūrybinio kelio akcentai: išleistos knygos, gauti apdovanojimai, spektakliai, sukurti pagal J. Marcinkevičiaus parašytas dramas.

Sveikina kolegos muziejininkai.

Prienų rajoną garsina begalė žymių rašytojų, politikų, dailininkų, medikų, sportininkų, dainininkų. Tačiau **Mato Šalčiaus asmenybė žinoma ne visiems**. Šis tarpukario keliautojas, žurnalistas, mokytojas, vienas iš Šaulių sąjungos įkūrėjų yra kilęs iš Čiudiškių kaimo Prienų rajone. Ekspozicijoje supažindiname su jo biografija, šeima, kelionėmis, išleistomis knygomis. Taip pat galima sužinoti ir apie plačią Šalčių giminę.

Šiuo metu muziejaus ekspozicijos yra išdėstytos dviejuose pagrindinio muziejaus pastato aukštuose. Be minėtų, atnaujintų ekspozicijų, galima susipažinti su krašto tautodaile, amatais, Lietuvos partizanų kovomis. Muziejus parodų salėje nuolat vyksta kultūriniai renginiai, veikia kilnojamosios parodos.

Viktorija BIELEVIČIENĖ

Prienų krašto muziejus vyresnioji muziejininkė

Elena Kurklietytė, meras Alydas Vaicekauskas ir vyr. muziejininkė Viktorija Bielevičienė.

Dalykinė – pažintinė kelionė į Balkanų šalis

Tęsinys. Pradžia 2018 m. Nr. 12 (431)

Kiekvienos kelionės savybė yra tai, kad vieni išpūdziai mumyse gyvena labai trumpai, kiti pasilieka ilgiems laikams. Naudinga ir įdomu yra tuomet, jeigu užsienietiškas pamokas galime įgyvendinti savame krašte. Apie tai įdomiai kalba profesorius **Antanas SVIRSKIS**: „Per gyvenimo dešimtmečius yra tekę pabuvoti daugelyje valstybių, tačiau mažos Balkanų valstybės man buvo mažiau pažįstamos, todėl su įdomumu stebėjau jų gamtą, ūkininkavimo praktiką ir gyvenimo tradicijas. Akivaizdu, kad jų kraštuose techninis ūkio apginklavimas yra žemesnio lygio nei Lietuvoje. Tačiau dirvožemis, reljefas (kalneliai ir kloniai) suteikia galimybę panaudoti visokią mažagabaritinę techniką. Į akis ypač krito ūkininkavimo paprastumas. Dėmesyje turiu įvairių kontroliuojančių institucijų tokių darbo stilių, kuomet jos neturi tikslo varžyti produkciją gaminančių ūkininkų veiklą. Tai pamokantis pavyzdys mūsų kraštui, kur kaimo žmogus yra tiesiog pavargęs nuo visokių valdiškų reikalavimų gausumo. Mūsų ūkininkavimo praktikoje reikia mažiau kontrolierių, o vietoje jų turėtų būti daug daugiau konsultantų, kurie galėtų padėti paprasčiau ūkininkauti ir gauti geresnius rezultatus.“

Lietuvoje jau ne vieną dešimtmetį daug dirbama, kad būtų sukurta mokslinė metodika, kaip įdiegti našią gamybos technologiją su tikslu gauti didesnę derlių, bet mažiau persotinti žemę įvairiais chemikalais, trąšomis ir kt. Bėda yra tai, kad mokslininkų rekomendacijos dažnai taip ir lieka popieriuje, nes nerandama žemės ūkį tvarkančių atstovų, kurie galėtų, o svarbiausia norėtų įsiklausyti į mokslininkų rekomendacijas.

Gera prisimenu tuos laikus kaip pavyzdžiui mokslininkas A. Būdvytis buvo laukiamas įvairiose konferencijose, pasitarimuose. Į jo mintis įsiklausydavo ir valdžios žmonės. Manau, kad tokių laikų anksčiau ar vėliau turime sulaukti ir mes.

Ūkininkavimo paprastumas, kokį mes matėme Balkanuose yra tikrai naudingas kiekvienam tuos kraštus aplankiusiam.“

Vidas JUODSNUKIS,

Lietuvos šeimos ūkininkų sąjungos pirmininkas ir dr. Juozas ŠALČIUS

(Tęsinys kitame numeryje)

EKONOMIKA

Ar einame uždaro ekonomikos ciklo keliu?

[Atkelta iš 4 psl.]

Kartais yra daromas skirtumas tarp:

Strateginio lygmens - veiksmo vystymo krypties;

Taktinio lygmens - kaip šią strategiją realizuoti, kada tai atlikti ir su kuo klasterizuoti;

Funkcinio ar operatyvinio lygmenų - konkrečių technologinių sprendinių eigos ir sekos.

Dažnai yra ignoruojamas taktinis lygmuo dėl trūkstamos instrukcinės vertės. Be to, funkcinis produktyvumas ir operatyvinis produktyvumas yra dažnai vartojami kaip sinonimai. Iš esmės tai nėra problema, bet tai nėra ir tas pats, todėl čia pateiktas skirtumas gali pasirodyti vertingas:

Operatyvinis veiksmingumas reikalauja sugebėjimo „daryti dalykus teisingai“, panaudojant kuo mažiau visų rūšių išteklių. Kada bus sumažintos sąnaudos, ar statant plyno lauko metodu statinį, ar panaudojant tinkamas eksploatacijai buvusio statinio konstrukcijas, komunikacijas bei inžinerinius tinklus, ar viską išardžius, sulyginus su žeme pamatus ir vėl iš naujo išgyjant naujas statybines medžiagas, kurios importuojamos iš kitur ir didina finansinių nutekėjimą iš šalies..

Nenutrūkstamas darbas siekiant nuolatinio tobulinimo yra fundamentalus verslininkystės aukštesnio ekonominio efekto siekimas. Japonijoje ši koncepcija vadinama „Kaizen“ vardu. Kai kalbame apie nuolatinį tobulinimą, iš tikrųjų turime omeny racionalizavimą kasdieniniame darbe ir kiekviename žingsnyje.

Nuolatinis tobulinimas tai yra kova prieš monotonią ir šiokią tokią įkvėpimą mūsų darbe. Iš tikrųjų, racionalizavimo darbas yra viena iš dažniausiai verslo vadyboje pasitaikančių „užmiršimo

nuodėmių“, o turi būti kasdienis ir pastovus.

Operatyvus valdymas yra įmonės veiklos valdymas duotos techninės užduoties rėmuose, o strateginis valdymas yra susijęs su tokios techninės užduoties nustatymu dabartyje ir perspektyvoje.

Racionalizavimo tikslas yra skatinti kūrybinį mąstymą, pažvelgti už rutininių užduočių ir nustatyti sritis, kurias reikia tobulinti. Nuolatinis tokių pačių užduočių kartojimas atbukina, kas trukdo nustatyti tobulintinus dalykus.

Nepakanka santykinės sąnaudų pozicijos, kuri yra mūsų pačių sunaudojamų išteklių apimčių, palyginimas su konkurentais ar kitais rinkos dalyviais arba palyginimas pokyčių dinamikoje savo pačių veikloje, su kuriais save lyginame. Būtina įvertinti, ar darydami viską instrukcine prasme teisingai, panaudojome kuo mažiau visų rūšių išteklių.

Kaip gyvenime tvarkytis su šalies, įmonės arba namų ūkiu turime mokytis iš gamtos, kurioje viskas sukasi uždaru ciklu, nėra nieko, kas nebūtų nepanaudojama. Tokios prognozės skamba Briuselyje vykstančios Žaliosios savaitės renginiuose, kurių šiųmetinė tema - uždaro ciklo ekonomika („circular economy“ - red. past.). Ar iš tiesų norėdami pasidalinti Žemės resursus turėsime keisti visą ekonomikos modelį?

Pagrindinis elementas ekonomikoje, tai energetinių išteklių vartojimas siekia neregėtą aukštumą, ekosistemos, nuo kurių tiesiogiai visi yra priklausomi, yra išbalansuotos, kai kurios rūšys atsidūrusios ant išnykimo ribos. Tačiau tai mus veda į tam tikrą paralyžiaus būseną - nedaromas progresas tose srityse, kur tikrai būtų galima surasti sutarimą“.

(Tęsinys kitame numeryje)

INFORMUOJAME

Prienų savivaldybės, Išlaužo seniūnijos, Dambravos ir kitų kaimų bendruomenės

Prano Davalgos nuotr. iš filmo „Laikraščiai STATYBA 30 metų“. 1919 m. Dambravos kaime buvo pastatyta koplytėlė.

ŠLAIS METAIS – ŠIMTMEČIO JUBILIEJUS.

Nutarta, kad jis bus pažymėtas
2019 m. birželio 1 d. (šeštadienį).

PROGRAMA

1. Šv. Mišios Išlaužo bažnyčioje - 13 val.
2. Koplytėlės pašventinimas (po šv. Mišių).
3. Bendruomenės susibūrimas pasidalinimui prisiminimais... (prie arbatos).

Laukiami ne tik Išlaužo parapijiečiai, bet ir kiti geros valios žmonės.

Iki pasimatymo.

ORGANIZATORIAI

1. Teol. dr. kun. **Vilius SIKORSKAS**, Išlaužo parapijos klebonas.
2. Išlaužo seniūnijos seniūnas **Tomas SKRUPSKAS**.
3. Išlaužo seniūnijos seniūno pavaduotoja **Rima ŽIOBIENĖ**.
4. Dambravos kaimo gyventojas **Aldona BRUOŽIENĖ**.
5. Soc. m. dr. **Juozas ŠALČIUS**, laikraščio „Statyba“ redaktorius.

Išlaužo seniūnija. Koplytėlė Dambravoje. Truputis neaiškumų, naujų darbų ir klausimų

Sausio ir vasario mėnesiais laikraštyje „Statyba“ buvo publikuota medžiaga apie tai, kad bus pažymėtas **koplytėlės Dambravoje šimtmečio jubiliejus**. Tai buvo kai kam nauja, bet maloniai sutikta žinia, kad bendruomenė galės įdomiai apžvelgti istoriją ir malonias poilsio akimirkas. Žmonės su dėmesiu ir dėkingumu už tokių darbų organizavimą minėjo Išlaužo seniūno, jo pavaduotojos ir klebono pavardes.

Šį kartą dar truputis apie neatsakytus klausimus.

1. Nėra atsakymų, kodėl 1919 metais Micka pastatė koplytėlę būtent dabartinėje jos vietoje.

2. Nėra atsakymų, kas jau dabartiniais dešimtmečiais yra pagaminęs metalinį kryžį, kurį A. Dienynas atnešė iš miško ir pastatė prie koplytėlės.

3. Nėra atsakymų, ar turi koplytėlė kokį nors ryšį su kalbomis apie tai, kad Prienuose, kur gyveno Micka, po pirmojo pasaulinio karo buvo sprogusi granata (ar kitoks sprogmuo), kuris turėjo skaudžias pasekmes.

Norime atpasakoti vieną įvykį (abejoti juo lyg ir nereikėtų, nes panašiai žmonės kalba Dambravos, Gražučių ir kituose kaimuose).

O buvo taip. Aštuntajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje kažkas „iš viršaus“ sumanė, kad reikėtų išardyti koplytėlės cementinį fundamentą, prastovėjusį beveik šimtą metų. Žinia greit

pasklido. Slapčia buvo nuimtas nuo koplytėlės kryžius ir kaip vėliau paaiškėjo, jis buvo paslėptas Albino ir Anastazijos Dienynų namuose.

Greit buvo išsiaiškinta, kad fundamentą „išrauti“ gali tik galingas traktorius. Tuomet iš melioracijos įmonės buvo pakviestas (o gal įsakyta atvažiuoti) traktoristui su galingiausiu tuo metu traktoriumi „Stalince“. Kai jis atvažiavo prie koplytėlės ir jam, kaip žmonės pasakoja, aktyvi apyjaunė moteris pasakė, ką jis turi padaryti, įvyko netikėtas veiksmas. Traktoristas (baltarusis, o gal rusas), pažvelgęs į būrelį susirinkusių vietinių žmonių, ramiai, bet piktokai išrėžė trumpą kalbą, įpindamas žodžius, kurių nėra mokykliniuose vadovėliuose ir pasakė, kad jis atvykęs į Lietuvą žemės darbus dirbti, o ne paminklus griauti, apsisuko ir su savuoju traktoriumi nuvažiavo į darbovietę. Daugiau panašių mėginimų niekas neorganizavo, o toji moteris, jau prasidėjus atgimimui, atsiprašė vietinių žmonių už praeityje mėgintus įgyvendinti nelabai gražius sumanymus.

Yra ir daugiau neaiškumų, bet apie tai pamėginsime parašyti ateityje. Norime paprašyti vietinius ar toliau gyvenančius žmones, turinčius kokių nors žinių ar dokumentų apie koplytėlės praeitį, juos surinkti ir pasidalinti.

Laukiame.

**Benita VIŠPULSKYTĖ, VU Kauno fakulteto 1 kurso studentė,
ir dr. Juozas ŠALČIUS**

LIETUVIŲ KALBA: ar mokame rašyti ir kalbėti?

Norėdamas pažinti kurios nors tautos papročius, stenkis pirmiausia pažinti jos kalbą.

Jonėno filosofas ir matematikas **Pitagoras** Samietis
(582 pr. m. e. – 496 pr. m. e.)

Šį kartą pakalbėsime apie sparčiai, ypač periodinės spaudos puslapiuose, plintančią kalbos klaidą – žodžio „pastaras, pastarasis“ vartojimą jam nebūdinga reikšme. „Dabartiniame lietuvių kalbos žodyne“ nurodomos šios reikšmės: pas-

taras – 1. neseniai praėjęs (laiko atžvilgiu), pavyzdžiui, pastarąją naktį jis budėjo; čia jis dirbo pastaruosius penkerius metus; 2. paskutinis iš minėtųjų.

Dažniausiai klystama, kai žodis „pastaras, pastarasis“ vartojamas tada, kai nėra minimi keli atvejai iš eilės, nėra vardijami keli dalykai, pavyzdžiui: Vakar vakare kilo gaisras. Pastarojo metu žuvo du žmonės (sakinį reikėtų pataisyti taip: Vakar vakare kilo gaisras, kurio metu žuvo du žmonės arba Vakar vakare kilo gaisras. Jo metu žuvo du žmonės); Prieš dvi savaites įrangą tikrinti turėjo Jonas P. Pastarasis to nepadarė (taisykime: Prieš dvi savaites įrangą tikrinti turėjo Jonas P., kuris to nepadarė arba Prieš dvi savaites įrangą tikrinti turėjo Jonas P. Jis to nepadarė); Tiesa, šventė prasidės jau penktadienį, tačiau pastarąją (turi būti šią) dieną renginiai vyks seniūnijose

2005 m. Nr. 4

Dalia KĖVALIENĖ
Kauno miesto savivaldybės administracijos
Valstybinės kalbos kontrolės tarnybos vyriausioji kalbos tvarkytoja

Oriai paminėta Vasario – 16-oji

Tęsiant tautines tradicijas į Lietuvos sporto muziejaus patalpas rinkosi gausus ne tik Sporto veteranų, buvusių olimpiečių, Lietuvos sporto universiteto dėstytojų, bet ir Lietuvos sąjūdžio Kauno tarybos nariai, buvusių partizanų vaikai, įvairių sukarintų organizacijų, politinių kalinių ir tremtinių sąjungos bei kitų visuomeninių judėjimų nariai. Lietuvos sporto muziejaus direktorius **Pranas MAJAUSKAS** ir Lietuvos sąjūdžio Kauno tarybos pirmininkas **Raimundas KAMINSKAS**, pasveikinę susirinkusius, paprašę sugiedoti Lietuvos himną, trumpai nušvietė tiek politinę padėtį, tiek einamojo gyvenimo laimėjimus bei perspektyvas. Savo mintimis apie Iškovotą Lietuvos Laisvę ir

Nepriklausomybę pasidalijo buvęs Kauno miesto meras, praeityje garsus krepšininkas Gediminas Budnikas, Kauno 202-osios kuopos Šiaulių vadas Julius Proškus, Prof. Arimantas Dumčius, Kauno ukrainiečių tarybos pirmininkas Nikolajus Denisenko, Jūrų skautų organizacijos pirmininkas Algimantas Malkevičius, Žalgirio parko direktorius Gintautas Tamulaitis, Lietuvos valstiečių žaliųjų partijos Kauno skyriaus vedėja Vaida Pranaruskaitė, Olimpiečio, kandidato į Lietuvos Respublikos prezidentus Arvydo Juozaičio koordinatore Rima Čepurnienė, buvusi Kauno miesto tarybos narė Rimutė Prieveliene, Švento Jurgio konvento gvardijonas kunigas Saulius Paulius Bytautas. Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio Kauno tarybos pirmininkas Raimundas Kaminskas ir Lietuvos sporto muziejaus direktorius Pranas Majauskas įteikė apdovanojimus už ilgametį aktyvų visuomeninį, patriotinį, nepailstantį darbą į šventę atėjusiems įvairių organizacijų nariams. Šventės garbei Lietuvos olimpinės kolekcininkų asociacijos narys gydytojas Romualdas Rimdeika parengė nuostabią ženklelių ir atviručių, skirtų Vasario 16-ajai ekspoziciją, o Kauno sporto veteranų klubo „Ąžuolyno“ vokalinis instrumentinis ansamblis pristatė nuostabių dainų ir muzikinių melodijų programą.

Pranas MAJAUSKAS

Lietuvos sporto muziejaus direktorius

PAS DAKTARĄ

- Jums reikėtų miegoti ant dešinio šono ir sveikata pagerės.
- Bet tai neįmanoma daktare, mano vyras kartais kalba miegodamas, o aš blogai girdžiu kaire ausimi.

Jeigu psichiatrui pasiskųsi, kad esi nenormalus, jis patvirtins, kad neapsirinki...

Ligonio artimieji klausia psichiatro, kaip jaučiasi jų giminaitis.

- O, jau geriau. Iš pradžių jis save vadino Liudviku Penkioliktuoju, dabar jau – Keturioliktuoju.

Gimdymo namuose gydytojas aiškino vyrui:

- Tikrai negaliu garantuoti, kad gims berniukas. Aš juk ne visagalis.
- Tai kur man krciptis?

Gėlės Šančiuose

Kviečiame apsilankyti naujai atidarytame gėlių salone, kuriame rasite skintų gėlių bei puokščių įvairioms progoms: vestuvėms, krikštinoms ir kt. Taip pat mūsų asortimente gausu dirbtinių gėlių puokščių, įvairių floristinių kompozicijų, rankdarbių ir dekupažo gaminių.

Mus rasite: **Aukštieji Šančiai, Prancūzų g. 81A (už prekybos centro RIMI).**

Dirbame: 9.30 – 20.00, sekmadieniais 11.00 – 17.00.

Priimame užsakymus.

ISSN 2351-664X
STEIGĖJAS ir LEIDĖJAS
Leidykla „OPINIJA“
MŪŠŲ ADRESAS:
Prancūzų g. 76 - 44, 44463 Kaunas,
tel. (8*37) 742 418

1 spaudos lankas

Spausdino KTU spaustuvė.

REDAKTORIUS
Juozas ŠALČIUS